

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quantopere a conspectu foeminarum abstinendu, sit per sanctorum
exempla cap. iii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

infiat ante contactum: Et iccirco legimus plerofque ex
 philofophiæ feâtoribus, etiam apud ethnicos urbium
 reliquiffe frequentiam, & suburbanos petiffe feceffus, ne
 mulierum afpectu fortitudo animi fracta quâdoq; mole
 lefceret, & euocaretur eo lenocinio animus ipfe à studiis
 fapientiæ. Non enim expedit ibi efle, ubi crebro conſpi
 cias a qbus & falcinari, & capi, uel ſolo uiſu poſſit. Pro
 inde ſtoicos in ſacris ædibus, ut nunc noſtri monachi ſe
 orſum à fœminarum conſuetudine uerſari ſolitos legi
 mus: ut ſolitudine, & auguſtioris habitaculi ſanctitate cõ
 firmati luxum, & libidinem ſpernerent, & nil magis, q̄ de
 literis, & uirtute cogitarent.

Quantopere à conſpectu fœminarum abſtinen
 dum ſit perſonarum exempla. Cap. III.

PAulus abbas (ut ad noſtros diuertamus) ſicut le
 gitur in uitis ſanctorum patrum, non modo uulo
 tum fœmineum, ſed ne ueſtimenta quidem ſexus
 illius conſpectui ſuo patiebatur offerri, et quum quadam
 die ad ſenioris cuiuſdam cellam pergeret, caſu mulieri
 factus obuius, adeo exerritus fuit uiſione inuſitata, ut re
 menſo, quod arripuerat itinere, ea fuga monaſterium re
 petierit quanta nullus unquam à facie lænæ, uel imma
 niſſimi draconis aufugit. Notum eſt ex eiſdem literis, et
 Arſenii abbatis factum: qui aſſidue metuens ne quando
 oculorum cõcupiſcentia caperetur, adeo in ea re ſibi ca
 uit, ut fœminas, maresq; iuxta uitaret: ſed accidit forte
 fortuna ut aliquando matronæ cuidam nobiliſſimæ ob
 uiaret, à qua uerſus ſtatim in pedes feſtinus aufugit, ro
 gantiq; mulieri ne tâto impetu curreret, & ut in ſuis præ
 cationibus Deum ſui memor oraret: ut erat in curſu præ
 ceptis, & anhelans, in reuerſim: orabo, inquit, & lubens, ne
 unquã amplius reminiſcar tui. Pion quoq; Antonii abo
 batis diſcipulus nihilo fidentius unquam muliebri ſeſe

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

conspectui credidit: quin piis sororis suae praecibus diu-
 tius fatigatus, ut se affectam diutino morbo semel uide-
 ret, ob iussum tandem abbatis, quum id ultra perne-
 gare non posset, luminibus clausus per manum du-
 ctus, ut oculus captus sororis domum ingreditur, a
 qua uisus, nec tamen pro fratre cognitus, eodem du-
 ctu, nequa eundo, aut redeundo aspectus muliebris oc-
 curreret, ad monasterium rediit. Secus accidit Amia-
 no Alexandriae antistiti, qui quum nimium sibi fideret,
 & propterea parum caute foeminam quandam esse
 intuitus, statim in concupiscentiam oculorum prolapsus
 est: in cuius noxae ultionem protinus ipse sibi oculum
 effodit. Verum enimvero tanto postmodum labore,
 & dolore corpus suum afflixit, tanta inedia: & frigo-
 re maceravit, ut ad eam sit tandem perfectionem uita-
 perductus, ut pro christiana fide afferenda (mons sit ab
 eo ut ferunt) ex Numidia in Babilonem translatus. Non
 ab re ergo Ioannes anachorita ita sibi cavit, ut ex quo-
 eremum adiit, foeminam uidere nunquam uoluerit nec
 ab ulla quoque ipse uideri: et usque adeo fuit huius
 propositi tenax, ut quum tribunus quidam illustris eum
 diutius rogasset, ut se ab uxore sua pateretur uel tantum
 semel conspici, quod iam diu pie & innocenter opta-
 uerat. Videbit me (respondit) in somnis. Nec defuit pro-
 missis fides: nam mulier somnians per quietem homi-
 nem conspexit, quem antea nullo unquam tempore uis-
 derat. Ita enim corporis totius formam, habitum, linea-
 menta; uultus aperte referebat, ut fidem faceret, non
 eam uisionem uana fuisse, sed ueram. Vide quali quan-
 ta; causione usi sunt uiri sancti in auertendis oculis a
 inspectione, in aliquam foeditatem praecipites laberen-
 tur, & Dauidis illius & regis, & prophetae sanctissimi
 exemplo perirent: qui dum temere in Bersabem fore

3. Reg. 11.

mosissimam foeminam oculos inieciſſet, captus amore
 illius ſtatim duo ſimul enormia crimina perpetravit: adulterium Dani. 134
 terium uidelicet, & homicidium. Quid de illis duobus
 ſenibus Danielis dicam, qui ea ætate, qua refriguiſſe
 debuerat omnis libidinis feruor, uifa tamen Sufanna
 pulchritudine exarſerunt iuueniliter in concupiſcentiam
 oculorum. Ideo ſcriptum eſt in Daniele. Senſum Chanaam,
 & non iuda, ſpecies decepit te, et concupiſcentia
 ſubuertit cor tuum. Quid mirum de ſenibus? Gen. 6.
 ſi aſpectu eodem captiſunt, & illi qui habebantur in
 numero filiorum Dei: Dicit enim ſcriptura. Videntes
 filii Dei filias hominum quæ eſſent pulchræ, acceperunt
 eas ſibi in uxores. Quod de ſpiritibus incubis plerique
 interpretati ſunt: alii de hiſ, qui uerum Deum colebant
 ex progenie Seth, & ideo filii Dei uocati: filias autem
 hominum eas eſſe autumant, quæ descenderant
 ex progenie Cayn, quæ Deum non norant. Sed quomodo
 intelligas, aſpectus muliebris & ſcortationis, & intemperantiæ
 eis occaſionem præſtitit. Hinc etiam conqueritur paſtor ille
 Virgilianus, ac mæres ait. Vt uidi, ut perii, ut me malus
 extulit error.
 Quidnam quaſo ſibi uult Aëxon ille fabuloſus apud
 poetas: (ut ſiſta ueris immiſceam) qui obtutus
 improuiſo temere in Dianam coniecto conuerſus ſtatim
 eſſe dicitur in ceruum, & à propriis canibus laqueatus:
 Nempe docere uoluerunt eo ſigmento poetæ, hominem
 capi mulierum aſpectu, et decidere à ratione, ac ſubinde
 immutatum curis, ac ſollicitudinibus, quaſi rabidorum
 canum morſibus lanari. Quid item ſibi uult Gorgonis
 os pulcherrimum cinctum anguibus: ad cuius conſpectum
 hoies repente in lapides, mormorea ſignauertebantur
 niſi indicare formam mulieris eſſe uifu peſtiferam,
 et homines ad illius conſpectum ita exorta ſe poni
 quæ, ut uero hominis ſenſu careant, non ſecus

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

ac lapis: qualis habetur homo male sensatus, iuxta pro-
 uerbum, Lapis super lapidem. Non sunt hæc sane ab
 illustribus, & sapientissimis uiris conficta temere, ac per
 tot secula sine causa celebrata. Et enim compertum est,
 atq; exemplis tam antiquis, q̄ nouis apertissime declara-
 tum, quoscunq; lasciuo, & curioso obtutu foeminas aspi-
 cere delectat, diu tutos esse non posse: nec euadere à co-
 cupiscētia telis illæfos. Timeant ergo qui continere de-
 siderant externarum sese obtutibus committere foemil-
 narum: ac præmoniti aliorum exemplis prouideant ne
 aliquando in nudam Dianam, aut Meduseum conspē-
 ctum imprudenter incurrant, et aut in lapides, aut ceruos
 uersi, sensum rationis amittant, et intus à propriis ac do-
 mesticis concupiscentiis lacerentur. Multo sane p̄stat, uel
 frustra quandoq; timere, quàm male fidere: atq; plus ex-
 pedit existimare se infirmum, et stare, q̄ dum maioris uis-
 deri fortis, ire periculis obuiam, impingere in laqueum

Prou. 14. concupiscentiæ et cadere. Scriptum est enim, sapiens qui
 timet declinabit ab omni malo. Parere quidem cautio-
 nem metus, solet, securitas uero periculum. Caue dicas,
 nihil periculi est, scio me, meamq; constantiam probe no-
 ui: nam multo sanè conducibilius esse existimo, nostram
 noscere infirmitatem, & intelligere imbecillitatem, et uis-
 dere quàm sit fragile uas, quod assidue circūferimus, et
 tam in plano quàm excelso semper timere, ne quando
 aut impingamus, aut ruamus ubi minime formidamus.

Psal. 115. Quid tu es? quum qui uis hominum utiq; mendax sit,
 et superari à carnis cōcupiscentia facile possit: At qui for-
 te religiosum, et spiritualē iam te credis: esto, nihil con-
 tendo: uerum et spirituales percuti possunt, quia adhuc
 in carne sunt. Sed ad quid quæso uel leues occasiones
 cum periculo, et malo sæpe nostro ineundæ gratis sequi
 improba carnis natura et nos ultro oppugnet, et nunq̄
 nos tranquillos esse permittat, absq; eo q̄ addamus ma-
 lo nostro quicquam peius. Ita q; fratres si sapimus, id
 semper

semper in memoria, ac imo pectore penitus habeamus,
 ut omnium foeminarum, & maxime earum, quæ aliqua
 forma præcellunt, nedum conspectum, sed nec umbram
 propius intueamur; non aliter foeminas ipsas declinan-
 tes, quæ aut inter nauigandum scopulum, aut intereundum
 prædones, Neque enim uisæ aliquando mulieris, fa-
 cile, quum uolumus, possumus obliuisci: nam iuxta
 illud poeticum,

Hærent infixi pectore uultus.

Verbaq; nec placidam membris dat cura quietem.

Minime tutum esse uel spiritualibus uiris cum con-
 secratis Deo uirginibus frequens, diuturnūq;
 colloquium.

Cap. IIII.

Hoc uero quod priuatim de secularibus mulieribus
 monuimus, idem quoque, & multo quidem cau-
 tius circa uirgines sacras obseruandum esse cen-
 semus. Valde enim periculosum est, si cui tantam unquam
 iniquus dæmon securitatem suadeat, ut speret intrepide
 tutoque se in harum frequenti conuersatione posse diutius
 commorari. Artificialia sanè sunt, & percallida semper &
 in omnes commenta diaboli, sed aduersus castimoniam
 deditos multo acriora, simulque occultiora: ut uix possint
 uel à sanctissimis, & sapientissimis uiris intelligi; & pro-
 pterea ne callidus ille, atque occultus inimicus sese nobis
 fraudulenter insinuet, studiosissime præcauendum est.
 Nam uaser iste machinator diabolus consuevit in prin-
 cipio consuetudinis bonos uiros, ad proficiendum in re-
 bus spiritualibus, ex ea occasione dolosis quibusdam ma-
 chinationibus adiuuare, et mutua auxilia ad salutem cal-
 lide per eam consuetudinem sic conuersantibus mini-
 strare. Dū enim astutissimus ueterator, et assentator ini-
 quis timet, ne suborta aliqua suspitione diabolicæ frau-
 dis, tam arctæ consuetudinis uincula relaxentur, suggerit

K K